

การศึกษากระบวนการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 8

นายจตุภูมิ แจ่มพม่อ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2537

ISBN 974-584-039-4

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I16944495

**A STUDY OF PERSONNEL DEVELOPMENT PROCESS IN SECONDARY SCHOOLS
UNDER THE JURISDICTION OF THE DEPARTMENT OF GENERAL EDUCATION,
EDUCATIONAL REGION EIGHT**

Mr. Chatuphoon Jammor

ศูนย์วิทยทรัพยากร

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education**

Department of Educational Administration

Graduate School

Chulalongkorn University

1994

ISBN 974-584-039-4

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การศึกษากระบวนการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 8

โดย

นายจตุภูมิ แจ่มหม้อ

ภาควิชา

บริหารการศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร.อมรชัย ตันติเมธ

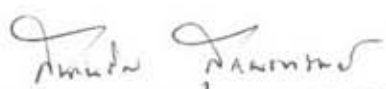
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยรับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรวิทย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐนิภา คุปรัตน์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.อมรชัย ตันติเมธ)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สนานจิตร์ สุนทรทรัพย์)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

จตุภูมิ แจ่มหม้อ : การศึกษากระบวนการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด
กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 8 (A STUDY OF PERSONNEL DEVELOPMENT PROCESS
IN SECONDARY SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF THE DEPARTMENT OF
GENERAL EDUCATION, EDUCATIONAL REGION EIGHT) อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร.อมรชัย
ตันติเมธ, 140 หน้า. ISBN 974-584-039-4

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการพัฒนาและปัญหาในการพัฒนาบุคลากรใน
โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 8 ประชากรคือ ผู้บริหารโรงเรียนมัธยม
ศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 8 จำนวน 173 คน กลุ่มตัวอย่างโรงเรียนที่ใช้ในการ
ศึกษาเอกสารคือ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 8 จำนวน 43 โรงเรียน
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถามและแบบศึกษาเอกสาร วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่
และคำร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 8 มีการ
พัฒนาบุคลากรตามกระบวนการพัฒนาบุคลากร คือ ขั้นตอนการกำหนดความจำเป็นในการพัฒนาบุคลากร
มีการกำหนดจุดมุ่งหมายในการพัฒนา และมีการสำรวจความต้องการของบุคลากรในการพัฒนา ขั้นตอน
การวางแผนการพัฒนาบุคลากร มีการกำหนดงาน/โครงการพัฒนาบุคลากรในแผนปฏิบัติงานประจำปี
ของโรงเรียนโดยมุ่งพัฒนาครู อาจารย์ รวมกันทั้งโรงเรียน ขั้นตอนการปฏิบัติกิจกรรมการพัฒนาบุคลากร
มีการจัดกิจกรรมการศึกษา ดูงานและการศึกษาต่อ การประชุมเชิงปฏิบัติการ การฝึกอบรม การปฐมนิเทศ
การสัมมนาทางวิชาการ การเผยแพร่ข่าวสารทางวิชาการ การหมุนเวียนสับเปลี่ยนงาน และการจัด
สัปดาห์ทางวิชาการ ขั้นตอนการประเมินผลการพัฒนาบุคลากร มีการประเมินผลตามงาน/โครงการ
พัฒนาบุคลากรหลังสิ้นสุดการดำเนินงาน

ปัญหาในการพัฒนาบุคลากรคือ บุคลากรไม่เห็นความสำคัญและความจำเป็นในการพัฒนา
ขาดสิ่งอำนวยความสะดวกและทรัพยากร ขาดงบประมาณในการดำเนินการพัฒนา และบุคลากรที่ผ่าน
กิจกรรมการพัฒนาไปแล้วไม่ได้นำความรู้ที่ได้รับไปพัฒนาตนเองและโรงเรียน

จากการศึกษาเอกสาร พบว่า โรงเรียนมีงาน/โครงการพัฒนาบุคลากร และในโครงการ
กำหนดตรงตามขั้นตอนของกระบวนการพัฒนาบุคลากรทั้ง 4 ขั้นตอน คือ การกำหนดความจำเป็น การวางแผน
การปฏิบัติกิจกรรม และการประเมินผลการพัฒนาบุคลากร

ภาควิชา บริหารการศึกษา
สาขาวิชา บริหารการศึกษา
ปีการศึกษา 2536

ลายมือชื่อนิติ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C 941499: MAJOR EDUCATIONAL ADMINISTRATION
KEY WORD: PERSONNEL DEVELOPMENT PROCESS/ SECONDARY SCHOOLS/ EDUCATIONAL
REGION EIGHT

CHATUPHOM JAMOR: A STUDY OF PERSONNEL DEVELOPMENT PROCESS IN
SECONDARY SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF THE DEPARTMENT OF
GENERAL EDUCATION, EDUCATIONAL REGION EIGHT. THESIS ADVISOR :
ASSO.PROF. AMONCHAI TANTIMEDH, Ph.D. 140 pp. ISBN 974-584-039-4

The purpose of this research was to study the personnel development process and the problems of personnel development in secondary schools under the jurisdiction of the department of general education, educational region eight. The population were 173 educational administrators. Samples for document were 43 secondary schools under the jurisdiction of the department of general education, educational region eight. The instrument was questionnaires and the study of document forms. Frequency and percentage were use to analyze data.

Findings were as follow: Personnel development process had been established in secondary schools. According to the diagnosing development needs, goals for development were set and the need for development were servey. According to design of development plans, work plan and project for personnel development were indicated in yearly operation plan of the school. Accoding to implementing development program, field study, continuing education, workshop, training, orientation, academic seminar, academic media informing, position rotation, academic convention week were provided. According to the personnel development evaluation, the evaluation programs were established after the implementation plan of the project.

Problems in personnel development were as follow: personnel were not realized the importance and needs of the development, lack of facilities and resources, lack of budgets for operation and lack of implementation for those who were developed.

According to the data from documentary study there were plan and project for personnel development in every step of the project in the secondary schools.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา..... บริหารการศึกษา
สาขาวิชา..... บริหารการศึกษา
ปีการศึกษา..... 2536

ลายมือชื่อนิติ.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... A. Tantimedh
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาของ รองศาสตราจารย์ ดร.อมรชัย ตันติเมธ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้ความช่วยเหลือแนะนำแก่ผู้วิจัยมาโดยตลอดจน สำเร็จเรียบร้อยสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูง และเนื่องจากทุนการวิจัยครั้งนี้ บางส่วนได้รับมาจากทุนอุดหนุนการวิจัยของบัณฑิตวิทยาลัย จึงขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัยมา ณ ที่นี้ด้วย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านเป็นอย่างสูงที่ได้ให้ความ อนุเคราะห์ในการตรวจสอบและให้คำแนะนำในการสร้างเครื่องมือการวิจัย คือ ผู้ช่วย ศาสตราจารย์ ดร.ณัฐนิภา คุปรัตน์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.सनานจิตร สุนทรพันธ์ อาจารย์สมชาย นพเจริญกุล และ อาจารย์วรัณ จันทรเพชร

ขอขอบพระคุณผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 8 ทุกท่าน ซึ่งกรุณาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัยเป็นอย่างดี

ขอกราบขอบพระคุณคุณแม่ ที่ให้กำลังใจในการศึกษาและวิจัยครั้งนี้

ความดีอันเกิดจากการวิจัยครั้งนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดา

ขอขอบคุณเพื่อน พี่ น้อง หลาน และทุก ๆ คน ที่มีส่วนช่วยทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

คุณย์วิทย์ทรัพย์การ จตุภูมิ แจ่มหม้อ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	6
ขอบเขตของการวิจัย	6
ประโยชน์ของการวิจัย	6
คำนิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย	7
วิธีดำเนินการวิจัย	7
ลำดับขั้นการเสนอรายงานการวิจัย	9
2 บรรณคดี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
ความหมายของการพัฒนาบุคลากร	11
ความสำคัญและความจำเป็นในการพัฒนาบุคลากร.....	13
กระบวนการพัฒนาบุคลากร	18
การกำหนดความจำเป็นในการพัฒนาบุคลากร	20
การวางแผนการพัฒนาบุคลากร	23
การปฏิบัติกิจกรรมการพัฒนาบุคลากร	24
การประเมินผลการพัฒนาบุคลากร	32
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	36
3 วิธีดำเนินการวิจัย	44
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	44
ประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย	44

ลำดับขั้นตอนในการวิจัย	47
การกำหนดแนวคิดหลักในการวิจัย	47
การสร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัย.....	47
การเก็บรวบรวมข้อมูล	48
การวิเคราะห์ข้อมูล	49
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	50
ข้อมูลจากแบบสอบถาม	50
ข้อมูลจากแบบศึกษาเอกสาร	97
5 สรุปการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	102
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	102
วิธีดำเนินการวิจัย	102
สรุปผลการวิจัย	103
การอภิปรายผลการวิจัย	106
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้	110
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต	110
รายการอ้างอิง	111
ภาคผนวก	115
ประวัติผู้เขียน	140

สารบัญตาราง

ตารางที่

หน้า

1. แสดงจำนวนผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ใช้เป็นประชากรในการวิจัย	45
2. แสดงจำนวนโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากรในการวิจัย..	46
3. แสดงจำนวนและค่าร้อยละ ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบ แบบสอบถาม จำแนกตามขนาดของโรงเรียน	51
4. แสดงจำนวนและค่าร้อยละ ข้อมูลเกี่ยวกับการกำหนดความจำเป็น ในการพัฒนาบุคลากร จำแนกตามขนาดของโรงเรียน	54
5. แสดงจำนวนและค่าร้อยละ ข้อมูลเกี่ยวกับการวางแผนการพัฒนา บุคลากร จำแนกตามขนาดของโรงเรียน	61
6. แสดงจำนวน และค่าร้อยละ ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติกิจกรรม การพัฒนาบุคลากร จำแนกตามขนาดของโรงเรียน	69
7. แสดงจำนวนและค่าร้อยละ ข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินผลการพัฒนา บุคลากร จำแนกตามขนาดของโรงเรียน	81
8. แสดงจำนวนและค่าร้อยละ ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาในการพัฒนา บุคลากร จำแนกตามขนาดของโรงเรียน	89
9. แสดงจำนวนและค่าร้อยละ ข้อมูลเกี่ยวกับการเข้าร่วมงาน/โครงการ พัฒนาบุคลากร จำแนกตามขนาดของโรงเรียน	98
10. แสดงจำนวนครั้งที่กำหนดรายละเอียดตามขั้นตอนกระบวนการพัฒนา บุคลากรในรายงานการประชุม จำแนกตามขนาดของโรงเรียน	100